

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Drept și științe sociale
Catedra Științe socioumane și asistență socială

Curriculum/Plan de curs

la disciplina universitară
Filozofia

Autor: Olga Jacota-Dragan drd., asist.univ.
Recenzenți: Gheorghe Bobână dr. hab, prof.univ.
Efim Mohorea dr. hab, prof. univ.

Discutat în ședința Catedrei
Științe socioumane și asistență socială
din _____26 iunie_____2014
Proces verbal № _____10_____

Aprobat la ședința
Consiliului Facultății Drept și științe sociale
din _____28 iunie_____2014_____

Proces verbal № _____2_____

Bălți 2014

Cuprins	pagini
I. Administrarea disciplinei	2
II. Integrarea disciplinei Filozofia în programul de studii	2-3
III. Competențe prealabile	3
IV. Competențe dezvoltate în cadrul cursului	3
V. Finalitățile cursului	3-4
VI. Calendarul de desfășurare a cursului	4-9
VII. Evaluare	10-12
VIII. Resurse informaționale ale cursului	13

Informații de identificare a disciplinei

Facultatea: ȘEPA,

Catedra: Științe socioumane și asistență socială,

Specialitatea:

Denumire: Filozofia

Nr. de credite: 3

Statutul: disciplină obligatorie

Informații referitoare la cadrele didactice

Titularul cursului – Olga Jacota-Dragan drd. Istoria Filozofiei, licență și masterat în științe politice, asist.univ.

E-mail: oligajacota@mail.ru

I. Administrarea disciplinei

Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare	
			prelegeri		seminare				Lucrul individual
			zi	f/r	zi	f/r			
	3	90/36	30	12	15	6	45/18	Test (scris)	română

II. Integrarea disciplinei Filozofia în programul de studii

Filozofia. Problemele filozofice ale domeniului, este un curs universitar interdisciplinar format în baza unui modul (Filozofia 30P/15S ore, Probleme filosofice ale domeniului 15P/15S ore). Modulul nr. I, Filozofia, are ca scop formarea unei viziuni integrale a evoluției gândirii filosofice pe parcursul istoriei omenirii; audienții cursului vor examina momente importante din istoria filozofiei și anume din perioada antică, evul mediu, renaștere, epoca modernă și cea contemporană, deasemenea vor valorifica importanța filozofiei românești; studenții se vor

familiariza cu informații privind domeniile reflecției filozofice ca ontologia, gnoseologia, epistemologia, axiologia, praxiologia, metodologia; vor evidenția principalele probleme ale omului în filozofie, precum și momente importante privind cultura, civilizația și comunicarea.

Cursul universitar Filozofia este destinat tuturor studenților USARB, studii superioare de licență.

III. Prealabile/precondițiile

IV. Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Competențe cognitive:

- Să determine locul și rolul filozofiei în relațiile cu alte domenii ale vieții spirituale (știință, religie, artă);
- Să cunoască obiectul de studiu și problematica filozofiei;
- Să identifice trăsăturile caracteristice principale ale filozofiei;
- Să cunoască funcțiile filozofiei;
- Să identifice și să caracterizeze etapele istorice de dezvoltare ale filozofiei;
- Să identifice locul și rolul domeniilor reflecției filozofice;
- Să cunoască particularitățile problemei omului în filozofie;

Competențe de analiză și predicție:

- Să stabilească conexiunea dintre filozofia și știința, arta, religia, istoria;
- Să analizeze problema existenței și ontologia umanului;
- Să analizeze problemele globale ale contemporaneității;
- Să estimeze rolul tradițiilor în viața socială;
- Să propună modalități de tratare a problemei forțelor motrice ale dezvoltării sociale;
- Să analizeze impactul globalizării și efectele ei asupra civilizației;
- Să evalueze formele și nivelurile cunoașterii;
- Să estimeze problema sensului vieții umane;
- Să valorifice problema libertății umane și tratarea ei în gândirea filozofică.

Competențe aplicative:

- Să structureze metodele filozofiei;
- Să clasifice diversele tipuri de modalități de filozofare;
- Să sintetizeze tendințe de dezvoltare a filozofiei în etapa contemporană;
- Să explice esența și necesitatea filozofiei în sec.XXI;
- Să investigheze termenii fundamentali ai cunoașterii și relația dintre acestea;
- Să selecteze principalele metode ale cunoașterii științifice contemporane;
- Să aplice sistemul de valori;
- Să evalueze morala și locul ei în sfera socialului;
- Să argumenteze locul și rolul libertății umane în procesul istoric;
- Să argumenteze conexiunea dintre cultură și societate.

V. Finalitățile cursului

- determinarea cauzelor principale ale apariției și dezvoltării gândirii filozofice și analiza premiselor social-economice și intelectuale ale dezvoltării filozofiei contemporane;

- compararea concepțiilor filozofiei germane, engleze, franceze, românești din diferite etape ale dezvoltării;
- identificarea locului și rolului domeniilor reflecției filosofice;
- explicarea teoriilor contemporane despre autodezvoltarea și autoorganizarea lumii;
- analiza problemelor globale ale contemporaneității.

VI. Calendarul de desfășurare a cursului

a) Tematica și reparizarea orientativă a orelor la prelegeri

nr. /o	Tema prelegerii	subcompetențe	nr. de ore	
			zi	f/r
1	Filozofia - concepție despre lume și modalitatea de gândire <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obiectul de studiu al filozofiei. ▪ Corelația dintre filosofie și alte sisteme conceptuale. ▪ Domeniile ale reflecției filosofice. ▪ Metodele filosofice fundamentale. ▪ Funcțiile filosofiei 	<i>Studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să identifice obiectul de studiu și factorii ce determină evoluția acestuia. ▪ Să determine asemănările și deosebirile dintre filozofie și știință, artă, religie, mit, istorie. ▪ Să identifice și să caracterizeze domeniile reflecției filosofice, metodele filosofice și funcțiile filosofiei. 	4	2
2	Etapele istorice de dezvoltare ale filosofiei: perioada antică <ul style="list-style-type: none"> ▪ Caracteristica generală a filosofiei antice grecești. ▪ Învățătura lui Socrate. ▪ Sistemul filosofic a lui Platon. ▪ Sistemul filosofic a lui Aristotel. 	<i>Studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ să evidențieze trăsăturile caracteristice ale filosofiei antice; ▪ să identifice particularitățile școlii din Milet, școlii eleate, școlilor socratice; ▪ Să evidențieze specificul filosofiei lui Heraclit din Efes, lui Pitagora. ▪ Să caracterizeze perioada clasică a filosofiei grecești. 	2	2
3	Etapele istorice de dezvoltare ale filosofiei: perioada medievală și renescentistă <ul style="list-style-type: none"> ▪ Etapele de dezvoltare și problematica filosofiei medievale: apologetica, patristica, scolastica. ▪ Caracteristica generală a filosofiei Renașterii: 	<i>Studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ să identifice și să caracterizeze etapele filosofiei medievale ; ▪ să identifice trăsăturile specifice a filosofiei lui Aureliu Augustin, Toma d'Aquino; ▪ să caracterizeze filosofia renescentistă; 	2	

	<ul style="list-style-type: none"> - filosofia naturii - umanismul - conceptele social-politice 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ să argumenteze influența artei în filosofie. 		
4.	<p>Etapele istorice de dezvoltare ale filosofiei: perioada modernă</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Principalele direcții filosofice moderne. ▪ Filosofia lui F. Bacon și R. Descartes. ▪ Problema apariției statului în filosofia lui T. Hobbes și J. Locke. 	<p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să determine principalele direcții filosofice moderne; ▪ Să caracterizeze concepțiile filosofice ale lui F. Bacon, R. Descartes, T. Hobbes, J. Locke. ▪ Să identifice deosebirea dintre concepțiile lui T. Hobbes și cele ale lui J. Locke cu privire la cauzele apariției societății și statului. 	2	
5	<p>Filosofia germană din sec. XVII-XVIII</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Problematika filosofiei clasice germane. ▪ Caracteristica generală a filosofiei lui Kant. ▪ Caracteristica generală a filosofiei lui Hegel. 	<p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să argumenteze importanța operei lui Im. Kant în filosofie; ▪ Să stabilească raportul dintre concepțiile filosofice ale lui Hegel și ideologiile apărute la începutul sec. al XIX-lea; ▪ Să identifice trăsăturile caracteristice ale filosofiei germane. 	2	
6	<p>Filosofia occidentală contemporană</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Caracteristica generală a filosofiei occidentale contemporane. ▪ Filosofia germană (E Fromm, K. Jaspers, J. Habermas) ▪ Filosofia anglo-saxonă (T. Parsons, D. Bell, A. J. Toynbee) ▪ Filosofia franceză (M. Foucault, R. Aron, J.-P. Sartre, A. Camus) ▪ Coraportul dintre filosofia și știința sec. XXI. 	<p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să analizeze paradoxurile dezvoltării filosofiei în etapa contemporană; ▪ Să stabilească care sunt bazele filosofice ale filosofiei secolului XX-XXI; ▪ Să argumenteze semnificația autorilor pentru istoria filosofiei contemporane. 	4	

7	Apariția și dezvoltarea gândirii filosofice românești <ul style="list-style-type: none"> ▪ Premizele apariției filosofiei românești . ▪ Filosofia lui Dimitrie Cantemir. ▪ Gândirea filosofică românească sec. XIX-XX. 	<i>Studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să identifice și să analizeze caracteristicile ale filosofiei românești; ▪ să caracterizeze etapele de dezvoltare ale filosofiei românești; ▪ să caracterizeze școlile și curentele ale filosofiei românești. 	2	2
8	Ontologia <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obiectul și problematica ontologiei. ▪ Problema existenței. Ontologia umanului. ▪ Conștiința. ▪ Moduri de existență: mișcare, spațiu, timp. 	<i>Studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să stabilească locul și rolul ontologiei în sistemele filozofice; ▪ Să analizeze conceptele fundamentale ale ontologiei; ▪ Să identifice și să caracterizeze tipurile ale timpului și spațiului. 	2	2
9	Gnoseologia și epistemologia. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obiectul și problematica gnoseologiei și epistemologiei. ▪ Forme și niveluri ale cunoașterii: cunoaștere perceptivă și rațională; cunoaștere empirică și teoretică; cunoașterea comună și științifică. ▪ Adevărul – problemă centrală a teoriei cunoașterii. ▪ Teoria cunoașterii științifică și principalele forme ale acestea 	<i>Studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să identifice orientări în problema cunoașterii; ▪ Să analizeze formele și nivelurile cunoașterii; ▪ Să caracterizeze tipurile de adevăr; ▪ Să caracterizeze principalele metode ale cunoașterii științifice contemporane. 	2	
10	Axiologia și Praxiologia <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obiectul și problematica axiologiei. ▪ Tipologia și clasificarea valorilor. ▪ Filozofia acțiunii. 	<i>Studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să identifice obiectul de studiu al axiologiei; ▪ Să analizeze tipurile valorilor; ▪ Să stabilească propriul sistem de valori; ▪ Să analizeze filozofia acțiunii 	2	
11	Antropologia filosofică <ul style="list-style-type: none"> ▪ Problema omului în filozofie. 	<i>Studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să identifice principalele probleme 	2	2

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Problema libertății umane și tratarea ei în gândirea filozofică. ▪ Problema sensului vieții umane. ▪ Fericirea ca sens al vieții umane. 	<p>filosofice ale omului;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să argumenteze importanța cercetării omului din perspectiva filozofică; ▪ Să caracterizeze formele libertății umane; ▪ Să analizeze sensului vieții umane. 		
12	<p>Filosofia moralei</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Noțiunea de morală și etică. ▪ Principalele concepții filozofice despre morală. ▪ Noțiunea de datorie. Formele datoriei: morală, juridică, religioasă, economică, etc. 	<p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să definească noțiunile fundamentale ale eticii; ▪ Să identifice concepții filozofice despre morală; ▪ Să caracterizeze formele datoriei; ▪ Să analizeze valorile morale. 	2	2
13	<p>Filosofia culturii.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Noțiunea de cultură. ▪ Abordări științifice contemporane ale culturii. ▪ Cultura și societatea. ▪ Cultura și civilizația. ▪ Funcțiile culturii. 	<p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să definească noțiunea de cultură; ▪ Să identifice și să caracterizeze teoriile principale ale culturii; ▪ Să stabilească interferența dintre cultură și societate; ▪ Să analizeze structura culturii; ▪ Să identifice funcțiile culturii. 	2	
Total ore			30	12

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la seminar

№	Tema seminarului	№ de ore	
		zi	F/r
1	Obiectul de studiu și problematica filozofiei	2	2
2	Perioada clasică a filozofiei grecești	2	
3	Filozofia medievală și renașcentistă	2	
4	Idei filozofice și umaniste în textele slavo-române și cronicile din secolele al XVI-lea și al XVII-lea	2	
5	Filozofia românească contemporană	2	2
6	Filozofia occidentală contemporană: probleme și controverse	2	2
7	Geneza, natura și structura conștiinței	2	
8	Tipologia valorilor. Judecata de valoare	1	
Total ore modul I		15	6

VI. Activități de lucru individual

Tema	Activitatea	Nr. de ore							
		f.z	f.r						
Filozofia - concepție despre lume și modalitatea de gândire	Elaborarea a unei sinteze privind premisele apariției filozofiei; Identificarea și comentarea funcțiilor filozofiei; Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.	2	2						
Etapele istorice de dezvoltare ale filozofiei: perioada antică	Analiza literaturii de specialitate și elaborarea unui comentariu privind interdependența școlilor filozofice din Grecia Antică; Elaborarea unui eseu la tema „Socrate, Platon și Aristotel- piloni ai filozofiei antice” Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.	4	2						
Etapele istorice de dezvoltare ale filozofiei: perioada medievală și renașcentistă	Identificarea trăsăturilor caracteristice ale filozofiei lui Aureliu Augustin și Toma d’Aquino formulându-le într-un eseu; Descrierea și argumentarea influenței artei în filozofie; Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.	3							
Etapele istorice de dezvoltare ale filozofiei: perioada modernă	Descrierea principalelor direcții filozofice moderne evidențiind interdependența acestora; Identificarea deosebirilor dintre concepțiile lui T. Hobbes și cele ale lui J. Locke cu privire la cauzele apariției societății și statului, completând următorul tabel: <table border="1" data-bbox="432 1133 1214 1229"> <tr> <td>Cauzele apariției societății și a statului după:</td> <td><i>T. Hobbes</i></td> <td><i>J. Locke</i></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table> Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.	Cauzele apariției societății și a statului după:	<i>T. Hobbes</i>	<i>J. Locke</i>				4	
Cauzele apariției societății și a statului după:	<i>T. Hobbes</i>	<i>J. Locke</i>							
Filozofia germană din sec. XVII-XVIII	Elaborarea unei sinteze privind interdependența și raportul concepțiilor filozofice ale lui Kant, Hegel, Nietzsche, Feuerbach; Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.	2							
Filozofia occidentală contemporană	Elaborarea prezentărilor P-P (un filozof la libera alegere), analizând semnificația și importanța operelor lui E Fromm, K. Jaspers, J. Habermas, T. Parsons, D. Bell, A. J. Toynbee, M. Foucault, R. Aron, J.-P. Sartre, A. Camus, V. Pareto, G. Mosca, B. Croce. Elaborarea unui referat la tema „Avatarurile și paradoxurile dezvoltării filozofiei în etapa contemporană”; Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.	5	2						

Apariția și dezvoltarea gândirii filozofice românești	<p>Analiza caracteristicilor filozofiei românești completînd următorul tabel:</p> <table border="1" data-bbox="432 241 1382 409"> <tr> <td rowspan="3">Trăsăturile caracteristice ale filozofiei lui</td> <td colspan="3">Filozofia pașoptiștilor</td> <td colspan="4">Filozofia maioreșcienilor</td> </tr> <tr> <td>Ion Eliade Rădulescu</td> <td>Nicolae Bălcescu</td> <td>Mihail Kogălniceanu</td> <td>P. P. Negulescu</td> <td>C. Rădulescu-Motru</td> <td>Ion Petrovici</td> <td>Mircea Florian</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table> <p>Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.</p>	Trăsăturile caracteristice ale filozofiei lui	Filozofia pașoptiștilor			Filozofia maioreșcienilor				Ion Eliade Rădulescu	Nicolae Bălcescu	Mihail Kogălniceanu	P. P. Negulescu	C. Rădulescu-Motru	Ion Petrovici	Mircea Florian								4	2
Trăsăturile caracteristice ale filozofiei lui	Filozofia pașoptiștilor			Filozofia maioreșcienilor																					
	Ion Eliade Rădulescu		Nicolae Bălcescu	Mihail Kogălniceanu	P. P. Negulescu	C. Rădulescu-Motru	Ion Petrovici	Mircea Florian																	
Ontologia	<p>Analiza problemei existenței. Elaborarea unui referat la tema „Ontologia umanului-acceptiuni și concepții contemporane”; Identificarea deosebirilor dintre tipurile și formele ale mișcării. Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.</p>	5	2																						
Gnoseologia și epistemologia	<p>Analiza și formularea într-un eseu a tipurilor de adevăr și influența acestuia în viața umană. Elaborarea unui tabel privind caracteristica metodelor cunoașterii științifice (forma și structura tabelului este la discreția studentului). Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.</p>	4	2																						
Filozofia omului	<p>Realizarea unei sinteze privind principalele probleme filozofice ale omului. Descrierea formelor libertății umane; Organizarea dezbaterilor privind necesitatea identificării de către fiecare individ a sensului vieții sale. Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.</p>	4	2																						
Filozofia moralei	<p>Analiza trăsăturilor caracteristice ale eticii, moralei, moralității și deontologiei, completînd următorul tabel:</p> <table border="1" data-bbox="432 1301 1107 1518"> <tr> <th colspan="2">Trăsăturile caracteristice ale:</th> </tr> <tr> <td>Etica</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Morala</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Moralitate</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Deontologie</td> <td></td> </tr> </table> <p>Elaborarea unui eseu la tema (libera alegere a temei): „Evoluția istorică a valorilor morale; „Corelația dintre morală și alte forme ale culturii”; Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.</p>	Trăsăturile caracteristice ale:		Etica		Morala		Moralitate		Deontologie		4	2												
Trăsăturile caracteristice ale:																									
Etica																									
Morala																									
Moralitate																									
Deontologie																									
Filozofia culturii	<p>Elaborarea unei sinteze privind abordări științifice contemporane ale culturii; Identificarea și comentarea funcțiilor culturii. Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.</p>	4	2																						
Total ore		45 ore	18 ore																						

VIII. Evaluare

Evaluarea disciplinei se efectuează în baza lucrului individual, a evaluărilor curente și a testării la examenul final. Evaluarea finală se promovează sub forma unui test.
(formula de evaluare 60 % sem. + 40% ex.)

Chestionar

1. Obiectul de studiu al filozofiei.
2. Corelația dintre filozofie și alte forme de cultură.
3. Domeniile principale ale reflecției filosofice.
4. Metodele filozofice fundamentale.
5. Funcțiile filozofiei
6. Caracteristica generală a filozofiei antice grecești..
7. Etapele de dezvoltare și problematica principală a filozofiei medievale.
8. Caracteristica generală a filozofiei Renașterii: filozofia naturii, umanismul, conceptele social-politice
9. Principalele direcții filozofice moderne.
10. Caracteristica generală a filozofiei occidentale contemporane.
11. Filosofia germană: E Fromm, K. Jaspers, J. Habermas
12. Filosofia anglo-saxonă: T. Parsons, D. Bell, A. J. Toynbee.
13. Filosofia franceză: M. Foucault, R. Aron, J.-P. Sartre, A. Camus.
14. Locul și rolul ontologiei în sistemele filozofice.
15. Problema existenței. Ontologia umanului.
16. Conștiința.
17. Noțiunea de mișcare. Tipurile și formele ale mișcării.
18. Spațiul și timpul- obiect de cercetare filozofică.
19. Gnoseologia și epistemologia.
20. Termenii fundamentali ai cunoașterii și relația dintre ei.
21. Forme și niveluri ale cunoașterii.
22. Adevărul – problemă centrală a teoriei cunoașterii.
23. Teoria științifică și principalele metode ale cunoașterii științifice contemporane.
24. Problema omului în filozofie.
25. Problema libertății umane și tratarea ei în gândirea filozofică.
26. Problema sensului vieții umane.
27. Fericirea ca sens al vieții umane.
28. Noțiunea de morală și etică.
29. Principalele concepții filosofice despre morală.
30. Structura moralei.
31. Caracterul istoric al valorilor morale.
32. Noțiunea de datorie. Formele datoriei: morală, juridică, religioasă, economică, etc.
Corelația dintre morală și alte forme ale culturii.
33. Noțiunea de cultură.
34. Teoriile principale despre esența culturii.
35. Abordări științifice contemporane ale culturii.
36. Cultura și societatea.
37. Cultura și civilizația.

38. Structura culturii: forme, niveluri, straturi.
39. Funcțiile culturii.
40. Obiectul și problematica axiologiei.
41. Tipologia și clasificarea valorilor. Obiectivitatea și subiectivitatea valorilor.
42. Valori generale umane.
43. Filozofia acțiunii.

IX. Resurse informaționale ale cursului

1. Baci M. *Introducere în filosofie*. Iași, 1998;
2. Berlin I., Patru eseuri despre libertate, Humanitas, București, 1996
3. Botiș Ch. *Inițiere în filosofie*. Iași, 1996;
4. Bagdasar N., Bogdan V., Warly C. Antologie filosofică: Filosofi străini. – Chișinău, 1998;
5. Boboc A., Mihai N. *Filosofia contemporană. Principalele orientări și stiluri de gândire*. – Chișinău, 1993;
6. **Capcelea V. *Filosofie. Manual pentru școala superioară*. Chișinău. 2011.**
7. **Dergaciov L., Rumleanski P., Roșca L. *Filosofia*.– Chișinău, 2002;**
8. Humă I. *Introducere în filosofie*. – Iași, 1992;
9. **Puha E. *Filosofie: concepte, domenii, probleme*. – Iași, 1996;**